

Évfordulóra készülünk

75 ÉVES A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR

Október közepén lesz 75 éve, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár elődje, a Fővárosi Könyvtár megalakult.

Úgy gondolom, hogy ez az évforduló nemcsak a 850 dolgozót foglalkoztató FSZEK ügye, hanem egy kicsit az egész magyar könyvtárügy ünnepe is. Hiszen a könyvtár megalapítója, *Szabó Ervin*, és kiváló munkatársai, *Madzsar József*, *Kőhalmi Béla*, *Braun Róbert*, *Dienes László*, *Pikler Blanka*, *P. Váradi Irma* és a többiek a fővárosi közművelődési könyvtárhálózat megszervezése mellett kidolgozták az egész ország megvalósulásra váró könyvtárügyének irányvonalát is.

Alapelveik túlnyomó többsége ma is aktuális és előremutató, tanításaiknak egyike-másika még mindig megvalósításra vár. Meggyőződésem, hogy Szabó Ervin és munkatársai „Köpönyeg”-éből bújt ki a magyar könyvtárügy és az ő tanításaikat messzemenően figyelembe véve indult fejlődésnek a felszabadulás után. Közös ügyünk tehát az évforduló, és ezért a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igényli is a társkönyvtárak aktív közreműködését a tervezett program zavartalan és maradéktalan lebonyolításában. De támogatást és együttműködést kérünk a Kulturális Minisztérium könyvtárügyi osztályától, a Magyar Könyvtárosok Egyesületétől, a Könyvtártudományi és Módszertani Központtól, a Kulturális Kapcsolatok Intézetétől és a Fővárosi Tanács művelődésügyi főosztályától is. Számítunk a tömegkommunikációs eszközök támogatására és természetesen a *Könyvtáros* nyilvánosságára is.

Könyvtárunk vezetősége már 1978 április elején kidolgozta az évforduló programját, és azonnal hozzálátott végrehajtásához.

Tudományos ülésszak, emlékülés, Szabó Ervin napok

Háromnapos *tudományos ülésszakot* szervezünk „A közművelődési könyvtárak feladatai a fejlett szocialista társadalom építésében” címmel. A témát plenáris és szekciósüléseken dolgozzuk fel. Körülbelül 200 résztvevőre számítunk; közöttük ott lesznek a párt-, az állami, a társadalmi és a tömegszervezetek illetékes vezetői, a megyei és a nagyüzemi könyvtárvezetők, a tudományos és szakkönyvtárak képviselői és természetesen könyvtárunk dolgozói is. Vendégeink lesznek az európai szocialista országok fővárosainak tanácsi könyvtárvezetői is. Az ő jelenlétüktől és felszólalásaiktól várjuk, hogy az ülésszak hasznos nemzetközi tapasztalatcserévé szélesedjék. Azt tervezük, hogy a legfontosabb előadásokat és felszólalásokat 1980-ban sokszorosításban megjelentetjük.

Az évforduló természetesen megköveteli, hogy beszéljünk a 75 év legkiemelkedőbb eseményeiről is. Munkatársaink részére erről a témáról *ünnepi ülést* rendezünk, amelyre meghívjuk a főváros tudományos és közművelődési intézményeinek dolgozóit is.

Szabó Ervin napokat szervezünk Budapesten, s ennek programját megküldjük a megyei, a kiemelt városi és a nagyobb szakszervezeti könyvtáraknak. Előadások, viták, bemutató foglalkozások keretében a meghívott vendégeket és munkatársainkat megismertetjük a hálózattal és a központi könyvtár munkájával.

A témák között szerepelnek az állománynövelés és -apasztás kérdései, a könyvtár tájékoztató és propagandamunkája, az egyéni és a csoportos foglalkozások, a hálózaton belüli kölcsönzés tapasztalatai, zenei gyűjteményünk és zenei részlegeink munkája, képzőművészeti kiállításaink, szociológiai, helytörténeti, bibliográfiai tevékenységünk. Beszámolunk rövid és hosszú távú terveinkről is.

A Szabó Ervin napok megrendezésével szeretnénk elérni, hogy tovább javuljon együttműködésünk a fővárosi és a vidéki tanácsi és szakszervezeti, valamint a budapesti iskolai könyvtárakkal.

Kiadványok

Könyvtárunk életéről vaskos *dokumentumgyűjteményt* szerkesztünk, amely számba veszi tevékenységünk legfőbb állomásait a felszabadulástól 1978-ig. *Dr. Remete László* már évekkel korábban megírta a könyvtár történetének első részét, amely a kezdeti próbálkozásoktól egészen a felszabadulásig foglalkozik a témával. Ez a dokumentumgyűjtemény a még hiányzó második kötetet igyekszik ideiglenesen pótolni. Fotókkal, grafikonokkal, statisztikákkal szándékozunk a kötetet színesebbé tenni, és a századfordulóig terjedő időszakra felvázoljuk könyvtárunk fejlesztési tervét is.

Elődeink címmel tanulmánykötetet készítünk, amely a könyvtár legkiválóbb vezetőinek tevékenységét fogja bemutatni. Lelkesítő és felelősségteljes feladat ez, hiszen a könyvtár vezetésében Szabó Ervinen kívül az idők folyamán olyan kiváló szakemberek, tudósok, politikusok vettek részt, mint a már említett *Madzsar József, Braun Róbert, Köhalmi Béla, Dienes László, Pikler Blanka, P. Váradi Irma*, valamint *Hajdú Henrik és Solti Andrásné*. A kötetben a felsoroltak mindegyikéről egy-egy tanulmány fog megjelenni.

Új, bővített kiadásban megjelentetjük *Bikácsi Lászlóné* munkáját a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárainak történetéről. Ez a kötet nemcsak történelmi áttekintés, hanem gazdag tárháza is a gyermekkönyvtárak egész tevékenységének, tehát jogosan reméljük, hogy gondolatébresztő és cselekvésre buzdító javaslatokat ad majd a magyar gyermekkönyvtárosoknak.

Kiadjuk *évkönyvsorozatunk* repertóriumát, amely 70 év anyagát tartalmazza, 1907-től 1977-ig.

Elkészítjük a könyvtár eddig megjelent *kiadványainak bibliográfiáját*. Ez a nagy terjedelmű munka majd háromnegyed évszázad anyagát öleli fel, és számításaink szerint körülbelül 1000 tételt fog tartalmazni.

Angol, német, francia és orosz nyelvű *tájékoztatókat* adunk ki könyvtárunk tevékenységéről.

A *Könyvtári Híradó* egyik számát az évforduló jegyében állítjuk össze, és az *Eseménynaptárban* is foglalkozunk a jubileummal.

Kiállítások

A központi könyvtárban nagyszabású kiállítást rendezünk, amely az elmúlt 75 év legkiemelkedőbb eseményeit fogja ábrázolni. Részletesen foglalkozunk a Szabó Ervin-i könyvtáralapítással, a Tanácsköztársaság könyvtárfejlesztő tevékenységével és terveivel, az ellenforradalmi korszak kultúranyomorító gyakorlatával és a felszabadulás utáni korszakkal, amikor is ugrásszerű fejlődésnek indult a hálózat.

A központi könyvtár állományáról kiállítássorozat készül. Tárlókban havonta egy-egy szakterület anyagát mutatjuk be (szociológiai dokumentumok; a Budapest-gyűjtemény; bibliográfiai tevékenység; zenei gyűjtemény; a jelesebb különgyűjtemények, mint a *Szűry-, Ballagi-, Thallóczy-, Károlyi-féle*; továbbá a folyóirat-állomány).

A kerületi könyvtárakban is rendezünk kiállításokat, amelyek egy-egy kerületi könyvtári munkájáról adnak számot.

Pályázat, vetélkedő

Többfordulós *vetélkedőt* szervezünk könyvtárosaink részére a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár történetéről. A háromfős csoportok szakdolgozatot készítenek, amelyek felöllelhetik könyvtári életünk bármelyik területét. A legjobb dolgozatot készítő tíz csoport kerül a döntőbe. Abban reménykedünk, hogy nagyon sok munkatársunk vesz

majd részt a vetélkedőn, mert ez jó alkalom arra, hogy jobban megismerjék könyvtárunk történetét; meg azért is, mert a legjobbak értékes jutalomban részesülnek. (A győztes csoport tagjai egyhetes külföldi utazásban vesznek részt, a második helyezettek belföldi üdülési beutalókat kapnak. Több vásárlási utalvánnyal és könyvjutalommal honoráljuk a további helyezettek munkáját.)

A Budapesti Úttörő Elnökséggel együtt a gyermekkönyvtárakban foglalkozásokat szervezünk. A fiatalok több kérdés közül választhatják ki azt, amelyik felkészültségüknek a legjobban megfelel. (Mit jelent számomra a könyv?, Az én könyvtáram.) A legjobbak itt is jutalomban és oklevélben részesülnek.

Egyéb tervek

Sajtótájékoztatót tartunk könyvtárunk tevékenységéről a napilapok kulturális rovatvezetőinek, a kulturális és a szakajtó szerkesztőinek, az MTI, a rádió és a tv munkatársainak;

felkérjük a Színház- és Filmművészeti Főiskolát, hogy készíttessen vizsgafilmet könyvtárunkról;

a Televízióval megállapodunk, hogy sugározzon dokumentumfilmet munkánkról a jubileum időszakában;

diaképsorozatot készítünk kerületi könyvtáraink számára a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár történetéről és szolgáltatásairól;

emléklapot készítünk, amellyel megajándékozunk a könyvtár legrégebb olvasóit, aktivistáit, a társintézményeket, nyugdíjasainkat;

az évenként rendszeresen megrendezett nyugdíjastalálkozót 1979-ben a jubileum időszakában szervezzük meg;

az ünnepségsorozat végén a Magyar Könyvtárosok Egyesületével közösen könyvtárosbált rendezünk.

* * *

Az évfordulóra készült programunk az itt felsoroltaknál is lényegesen több feladatot tartalmaz. 1979-es munkatervünk és ezen belül az évforduló terve nagyon bonyolult, szerteágazó és sokszínű. Tudjuk, hogy ezt a fesztett munkatervet csak hivatástudattal fűtött, áldozatkész munkával lehet teljesíteni. Több évtizedes tapasztalataink arra a reményre jogosít fel bennünket, hogy mind a központ, mind a hálózat munkatársai túlteljesítik majd az eredeti elképzeléseket, s újabb és újabb ötletek megvalósításával járulnak hozzá az évforduló méltó megünnepléséhez.

Révész Ferenc

Látjuk

a könyvtáratatásra invitáló díszes meghívókat, de a szűkszavú, gyakran helypazarló nyomtatványokból az ünnepélyes esemény tényén, időpontján és protokollján kívül többnyire alig tudunk meg valamit — a lényegről, az új vagy kibővített intézményről meg éppenséggel semmit. Pedig a jeles ünnepek előtt érkezett négy-öt, sokszor még több egyidejű eseményre hívogató kártyákból mi is szeretnénk kihámozni a legfontosabbat: hova a legérdemesebb elmenni, hol kecsesget a legtöbb látnivaló, elterjesztésre érdemes szakmai tapasztalat. Hát még azok a vezető emberek, társadalmi véleményformálók, akiket szintén egyszerre több helyre csábítanak a szíves meghívások! Az ő megjelenésük a könyvtárak legnagyobb ünnepein — a leendő vagy lehetséges olvasók részvételével együtt — rendkívül fontos a korszerű könyvtárakról alkotott társadalmi kép kialakítása, de a mindennapos könyvtárhasználat szempontjából is. Ezért nemcsak a meghívók formájára, eleganciájára kellene ügyelni, hanem a tartalmukra is: arra, hogy magáról a könyvtárról a lehető legtöbb érdemleges információ, tájékoztató adat kerüljön a kártyákon kínálgató üres helyekre. Úgy, amint például a Békés megyei meghívókon látjuk. Ezek néhány mondatban szólnak a község (településrész) történetéről és mai helyzetéről, de közlik a legfontosabb adatokat is az új intézményről, tájékoztatnak alapterületének, álmányának és eddigi igénybevitelének számairól, hírt adnak új szolgáltatásairól (gyermekrészleg, zenei részleg, folyóiratolvasás stb.). Tömör fogalmazással és ügyes elrendezéssel még egyéb tudnivalóknak is helyet lehet szorítani a meghívón: például a tervezők és kivitelezők nevének vagy — mondjuk — a könyvtár nyitvatartási idejének.